

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

331.61

Hely

Idő

"1914"

Személy

Helyszám

Szerző *Kadosa Marcel*
Cím *A munkanélküliség*

Forrás: *Fővárosi hírlap*

Bp.

1914 III/II.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

A munkanélküliség

Írta: Dr. KADOSA MARCEL.

Ezen a címen cikk jelent meg a „Fővárosi Hírlap” legutóbi számában. A cikk azt mondja, amit gyakorta hallunk más oldalról és más dolgokban is: hogy amit mi csinálunk ezen a téren, az semmi. Ellenben másutt! Bezzeg másutt másképpen gondoskodnak ennek a nagy kérdésnek a megoldásáról!

A „Fővárosi Hírlap” olyan igazságszerető organum, hogy ebben a dologban se fog elzárkózni néhány igaz szó elől, amelyet én akarok most elmondani a munkanélküliség kérdéséről. El fogok oszlatni egyetlenegy babonát a sok közül, amely különösen szociális kérdésekben az emberek lelkét megüli.

Az igazság az, hogy Nagybritannián kívül a munkanélküliség kérdésének, a munkanélküliség elleni biztosítás kérdésének a megoldása körül nem történt még semmi, mert ami történt, az üres fecsegés, lárma, tudományos fontoskodással telített hühó, szociálpolitikai svindli volt csupán. A szakegyletek, amit nyújtottak: az szerves, organikus, intézményes valami volt, de minden egyéb egyszerűen alamizsnanyújtás, amelyre nézve egészen mindegy, hogy „genti rendszer”-nek nevezték-e, vagy hablevelosztogatásnak.

Nagybritanniában az építőiparban, gépgyártásban, hajógyártásban, kocsigyártásban, vasöntésben és fűrésziparban van törvényes munkanélkülibiztosítás, amely évi 2—15 hétre éppen úgy biztosítja a munkanélkülieknek a maga heti 7 shillingjét, mint ahogyan a betegsegélyzőpénztár biztosítja a táppénzt. A befizetés is eképen történik. A munkás is, a munkaadó is heti 2 és fél—2 és fél pennyt fizet, amelyhez azután az állam adja a befizetések évi összegének egyhar-

madát. A nemzeti munkaközvetítőszervezet a maga 1066 ügynökével, 430 helyi, 18 kerületi és egy központi munkaközvetítőjével gondoskodik róla, hogy mindenkinek jusson munka, ha ilyent egyáltalában lehetséges kapni.

Ez a világ egyetlen komoly intézményes szervezete a munkanélküliség nyomora ellen. Hogy miképpen fog beválni az igazi pangás idejében, ezt még nem tudja senki, mert az intézmény csak 1912. július 15-ike óta van életben, azóta pedig Nagybritannia még mindig a rekkord-konjunktura idejét élte. A szerencse mindenesetre csodálatos módon kedvezett az intézménynek, mert a legmagasabb konjunktura tartós virágkorába esett a kezdete úgy, hogy mire a munkanélküliség komoly gondjai kezdődnének, akkora óriási töke lesz összegyűjtve, amely sokáig biztos vára lesz a munkanélküliek tömegének.

Ez komoly dolog. Minden egyéb babra játéka felnőtt embereknek. És hogy valóban az, azt a legjobban az összegek bizonyítják, amelyeket egy-egy állam, vagy egy-egy város a munkanélküliség elleni védekezés ügyének áldoz.

Nézzük ebből a szempontból sorra az európai államokat:

Norvégiában az állami és községi hozzájárulás (törvényileg biztosított alapon) volt 1912-ben 36 ezer korona.

Dániában a szintén törvényileg biztosított állami és községi hozzájárulás volt 1,200.000 korona.

Franciaországban 1905. óta 100.000 fr. van beállítva a budget-be a munkanélküliség elleni biztosítás szübevencionálására. De 1911-ben és 1912-ben ennek az összegnek csak mintegy a felét költötte el az állam, a departement-okkal és a községekkel együtt összesen 181.699 fr.-t. A munkásság száma Franciaországban 10 millió.

Belgium a világszerte felfújt genti rendszer szülőhazája. Itt a világürt betöltő trombitálás közepette az állam, 5 provincia és száznál több község járul hozzá a munkanélküliség elleni biztosításhoz. Az állami segély összege volt 1912-ben 25 ezer fr., a tartományoké 50 ezer fr., 61 község a szakegyesületek által segélyezett tagoknak 134 ezer fr.-t, 31 község maguknak a szakegyesületeknek 12.500 fr.-t adott.

Svájcban kész komédia a kantonok és városok intézkedése a munkanélküliség ellen. Szt. Gallen fizetett 8 szakegyületnek 1913-ban összesen 266 fr.-t. Genf kanton 12 szakegyületnek 1911-ben 1953 fr.-t, Basel kanton és város 1912-ben 3412 fr.-t stb.

Hollandiában az összes kifizetett segélyek 92.261 forintra rugtak 1912-ben. Ebből a községek 42.070 forintot adtak.

Olaszországban nincs e téren említésreméltó anyagi hozzájárulás.

Németországban pedig talán ha minden cikk, amit erről a kérdéstről irnak csak egy márkát képviselne, akkor sokkal több pénz állana a munkanélküliség ügyének a rendelkezésére, mint így. Berlin-Schöneberg 12.631 márkát, Köln 60 ezer márkát, Erlangen 1033 márkát, Stuttgart 10.000 márkát stb. áldozott a munkanélküliségre.

Látnivaló mindezekből, hogy sehol Európában nem szórják lapáttal a pénzt a munkanélküliség oltárára és nincsen e téren egy államban, vagy városban se nagyobb áldozatkészség, mint Magyarországon és Budapesten. Lapáttal csak a cikkeket, a szónoklatokat szórják mindenütt. Mindenfelé arra megy az a sok beszéd és fontoskodás, hogy leplezze a semmittevést. Erre való a munkanélküliek összeírása is, amit most Budapesten akarnak 1000 munkanélküli család egy-

heti tisztességes segítségének az összegével, 10 ezer korona költéggel csinálni. Ha van valami tervem, amit meg akarok valósítani, de nem valósíthatom meg, amíg nem tudom, hogy hány munkanélküli van a fővárosban: tiszta sor, hogy ez esetben össze kell számolnom a munkanélkülieket. De ha nem akarok semmit, csak megint bele akarok hajítani 50 ezer, vagy 100.000 koronát a munkanélküliség feneketlen tengerébe, hogy ehhez minek kell ez a nagyképi összeírás, ezt nem tudja senki. Ez ismét egy jelenete annak, amivel a szociálpolitikát mindenfelé csinálják a szociálpolitika varázslói és kuruzslói, akik minden áron valami nagy tudománynak akarják feltüntetni a maguk egyszerű dolgát. Pedig nincsen a világon igénytelenebb és tudománytalanabb dolog, mint a szociálpolitika. Egyszerűen pénzkérdés az egész. Genti rendszer, berni rendszer, kölni rendszer: milyen misztikusan hangzó szavak ezek az avatatlan előtt! Szinte roska dozni látszik nagy tudományának a terhe alatt, aki ezekkel dobálózik. A valóság pedig az, hogy az egyik egy egész országban évi 60.000 koronát, a másik egy nagy városban évi 8773 koronát áldoz a világmegváltó munkanélkülibiztosítás oltárán.

És erről írják a cikkek, brosürák, könyvek tizezreit, mondják a beszédek százezreit, ennek csinálják a Vereinokat és a kongresszusokat, ahol a legkomolyabb arccal tárgyalják ezeket a komikus számokat és taglalják a „rendszer”-ket. Hát nem becsületesebb ennél odaadni azt a 100.000 koronát és hallgatni, mintahogyan hallgat az, aki alamizsnát adott.

A munka és a munkátlanság ellen való intézményes biztosítás: ez a kettő komoly dolog. Ha az előbbit nem tudjuk előteremteni, a másikat pedig nem tudjuk megvalósítani, akkor édes mindegy az 50, vagy százezer korona kiosztásának a „rendszer”-e.

Akik fontoskodó nagyképűséggel és tudákos komolysággal ezek körül a rendszerek körül ugrabugrálnak, azoknak szeretném egyszer megmondani, hogy fölöslegese